

ВИВЧЕННЯ СТАТИСТИЧНИХ МЕТОДІВ ДЛЯ АНАЛІЗУ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ОПИТУВАНЬ

Воробйова Софія Сергіївна

здобувач вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: у даній темі розглянуто статистичні методи, що використовуються для аналізу соціологічних досліджень та опитувань. Зокрема, розглянуто методи описової статистики, які дозволяють описати основні характеристики досліджуваної вибірки, методи інтервальної та точкової оцінки, методи перевірки гіпотез та кореляційний аналіз.

Ключові слова: статистичні дані, соціологічне опитування, методика соціологічних досліджень, статистика.

Сучасні соціальні дослідження та опитування є складними інструментами для вивчення поведінки, думок і настроїв людей в суспільстві. Для аналізу отриманих даних необхідні відповідні статистичні методи та інструменти, що дозволяють провести якісний та кількісний аналіз даних.

Статистичні методи є важливим інструментом для аналізу соціологічних досліджень та опитувань, оскільки вони дозволяють описати та проаналізувати зібрані дані, з'ясувати зв'язки між різними змінними та зробити висновки на основі цих даних.

Під час проектування соціологічного дослідження потрібно вирішити сім завдань:

- 1) скласти словник змінних;
- 2) визначити одиниці дослідження та об'єкт;
- 3) побудувати простір ознак;
- 4) сформулювати гіпотези;
- 5) перевести концептуальні визначення в операційній;
- 6) розробити проект вибірки;
- 7) опрацювати і проаналізувати соціологічну інформацію, підбити результати [1].

Основні статистичні методи, які використовуються для аналізу соціологічних досліджень та опитувань, включають у себе:

1. Описова статистика. Цей метод дозволяє описати та визначити характеристики зібраних даних, такі як середнє значення, медіана, мода, дисперсія та інші.

2. Кореляційний аналіз. Цей метод дозволяє встановити зв'язок між двома змінними. Кореляційний коефіцієнт може бути позитивним, коли зі збільшенням однієї змінної збільшується інша, або негативним, коли зі збільшенням однієї змінної зменшується інша.

3. Регресійний аналіз. Цей метод дозволяє встановити зв'язок між однією змінною та іншою змінною або змінними. Регресійна модель може бути лінійною або нелінійною.

4. Аналіз дисперсії. Цей метод дозволяє встановити рівень впливу різних факторів на результати дослідження.

5. Факторний аналіз. Цей метод дозволяє визначити фактори, які впливають на результати дослідження.

6. Дискримінантний аналіз. Цей метод дозволяє встановити відмінності між двома або більше групами об'єктів.

7. Логістична регресія. Цей метод дозволяє встановити зв'язок між однією або більше незалежними змінними та ймовірністю виникнення певного події або результату.

8. Аналіз варіації. Цей метод дозволяє визначити відмінності між групами дослідження залежно від певних факторів.

9. Множинна регресія. Цей метод дозволяє встановити зв'язок між багатьма незалежними змінними та залежною змінною [2].

Під час вивчення статистичних методів для аналізу соціологічних досліджень та опитувань, важливо розуміти, як правильно виконувати розрахунки та інтерпретувати отримані результати. Також слід пам'ятати, що статистичні методи слід застосовувати з обережністю та розумінням їх обмежень і можливих помилок, оскільки вони можуть бути чутливими до певних чинників та припущень.

Вивчення статистичних методів для аналізу соціологічних досліджень та опитувань дозволяє проводити якісний та кількісний аналіз даних, що отримані в процесі соціальних досліджень. Комбінація різних методів дозволяє зробити повну та точну характеристику досліджуваної вибірки та генеральної сукупності. Отримані результати можуть бути використані для прийняття рішень у соціальних сферах, політиці, бізнесі та інших галузях діяльності [3].

Найбільш поширений вид опитування - анкетування. Воно є груповим і індивідуальним. Групове опитування застосовується за місцем роботи або навчання. Один анкетер найбільш ефективно працює з 15-20 особами. При цьому досягається 100% повернення анкет, підтримуються взаємні стосунки між анкетерами й респондентами. Соціологічна анкета - це система запитань, об'єднаних єдиним дослідницьким задумом і спрямованих на з'ясування кількісно-якісних характеристик об'єкта і предмета аналізу. До анкети висувається ряд вимог, яких треба дотримуватись при їх конструюванні. Запитання соціологічних анкет повинні класифікуватися за змістом (про факти свідомості, поведінки, особу респондентів), за формою (відкриті й закриті, прямі й непрямі), за функціями (основні й неосновні) тощо.

Інтерв'ювання. Цей метод опитування зараз використовується рідше, ніж методи анкетування. Інтерв'ю беруть за місцем роботи, за місцем проживання. Розрізняють три види інтерв'ю: формалізоване, фокусоване, вільне [4].

Особливістю матеріалів соціологічних досліджень як джерела є також те, що вони мають подвійний рівень інформації. Анкети, інтерв'ю, спостереження,

що зібрані під час дослідження, є джерелом першого рівня. Узагальнені наслідки соціологічних досліджень, оформлені у вигляді звітів, інформаційних повідомлень, довідок, статей, монографій тощо є джерелом другого рівня [5].

Важливо враховувати, що статистичний аналіз не є повним описом досліджуваної ситуації, а лише дає змогу зробити певні висновки на основі даних, які були зібрані в ході дослідження. Для успішного проведення соціологічного дослідження необхідно правильно формулювати питання опитування, розробляти методику збору даних та правильно аналізувати отримані результати.

У процесі вивчення статистичних методів для аналізу соціологічних досліджень та опитувань, необхідно оволодіти знаннями з теорії ймовірності, математичної статистики та засобами статистичного аналізу даних.

Таким чином, вивчення статистичних методів для аналізу соціологічних досліджень та опитувань є необхідним для здійснення наукових досліджень у галузі соціології, а також є важливим для розвитку бізнесу, прийняття рішень у політичних та соціальних сферах.

Список використаних джерел

1. Зборовський Г. Е. Загальна соціологія : підручник / Зборовський Г. Е. – 3-е изд., испр. і допов. – Москва : Гардаріки, 2004. – 592 с
2. Соціологія : підручник / Н. П. Осипова, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін. ; за ред. Н. П. Осипової. – Київ : Юрінком Інтер, 2003. – 336 с.
3. Методи аналізу даних : навчальний посібник для студентів / В.Є. Бахрушин. – Запоріжжя : КПУ, 2011. – 268 с.
4. Соціологічне дослідження: суть, види, складові, методи, цілі [Електронний ресурс] // Освіта.ua. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <https://osvita.ua/vnz/reports/sociology/12676/>.
5. Калакура Я.С., Войцехівська І.Н., Павленко С.Ф. та ін. Історичне джерелознавство: підручник. Київ: Либідь, 2002. 488 с.

Abstract: *This topic discusses statistical methods used to analyze sociological research and surveys. In particular, methods of descriptive statistics, which allow describing the main characteristics of the studied sample, methods of interval and point estimation, methods of hypothesis testing and correlation analysis to adhere to ethical principles when conducting sociological research and surveys.*

Key words: *statistical data, sociological survey, methodology of sociological research, statistics.*

Науковий керівник:

Христенко О.А.

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри економіки підприємств,

Миколаївський національний аграрний університет